de Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

TWEEDE JAARGANG
No 1 — 5 JANUARI 1951

BOE!

Brigitte

Er was eens een oud vrouwtje, dat aan niets anders dacht dan aan de manier om zo gauw mogelijk schatrijk te worden.

Holli — zo heette het vrouwtje — woonde heel alleen in de bossen, en hoe ze ook haar best deed, het was haar tot nog toe niet gelukt om haar droom te verwezenlijken.

Haar benen en armen begonnen al stijf te worden, het lopen ging dus niet meer zo best en Holli zag zich ten slotte genoodzaakt hulp in huis te nemen. Maar natuurlijk wilde ze geen geld daarvoor uitgeven, o, nee. Daar wist ze wel raad op. Haar zuster, die getrouwd was, had veel kinderen en ze kon er best een, bijvoorbeeld de flinke Brigitte, van missen. Het duurde dan ook niet lang of de zaak was in kannen en kruiken en de veertienjarige Brigitte deed haar intrede in het huis van moeder Holli.

Ze kreeg een klein kamertje helemaal onder de pannen en als ze in haar bed lag, kon ze door de reten en kieren de sterretjes aan het firmament zien knipogen. Er was geen karweitje denkbaar, of Brigitte moest het opknappen. Van de vroege morgen tot de late avond was het Brigitte hier en Brigitte daar.

En als ze nu ook nog maar stevig voedsel had gekregen! Maar nee, hoor. Het hart van moeder Holli was zo door gouddorst verkild, dat ze niets voor Brigitte overhad tenzij een enkele aardappel en soms een harde korst brood.

Toch bleef Brigitte opgewekt haar plicht doen. Waar nodig, was ze bij de hand en stelde alles in het werk om het moeder Holli zo gemakkelijk en plezierig mogelijk te maken.

Toen gebeurde er op een dag iets wonderlijks. Brigitte was heel vroeg opgestaan en trok zoals gewoonlijk het kleine raampje van haar kamertje open. Wat was ze verwonderd, toen ze naar buiten keek. Rondom het huisje lag overal sneeuw, maar verderop lag er helemaal niets meer. Het was vreemd, maar het scheen alleen gesneeuwd te hebben rond het huisje. Vlug liep Brigitte naar moeder Holli om dat te vertellen.

„Haha!" zei moeder Holli voldaan, „haha! Loop vlug naar buiten in de sneeuw en zoek overal of je iets bijzonders kunt vinden en breng het me dan."

En Brigitte liep en zocht de hele voormiddag, totdat ze alle sneeuw die rond het huisje lag had doorwoeld, en toen had ze niets anders gevonden dan 'n klein aardig boekje. Dat bracht ze dadelijk naar moeder Holli, die het haastig aanpakte en begon door te bladeren.

„Hm, hm," snauwde moeder Holli, „hm, hm, er staat niets in over rijk worden en zo. Wat heb ik daar aan? Ga jij maar aan je werk, kleine nietsnut."

Toen borg Holli het zonderlinge boekje in een lade en slofte weg om te eten.

De volgende morgen had het weer gesneeuwd en weer moest Brigitte er op uit om het middel te zoeken, waardoor je ineens schatrijk moest worden.

Dit keer vond ze nog minder dan de vorige maal, namelijk een potlood, dat ze weer naar moeder Holli bracht. Maar wat was het oude vrouwtje spinnijdig. Zo nijdig, dat ze de hele verdere dag geen goed woord meer zei.

De volgende dag leefde ze echter weer wat op, want het sneeuwwonder had zich voor de derde maal

herhaald. Maar nu leek 't resultaat nog bedroevender, want Brigitte kon in de sneeuw niets anders vinden dan een naald. Maar ook hier had moeder Holli niets aan, en naald en potlood werden bij het vreemde boekje opgeborgen.

Tot grote spijt van Holli hield het toen op met sneeuwen. Er gebeurde niets meer en het oude vrouwtje ergerde zich dood, omdat niemand haar het middel aan de hand deed om zo gauw mogelijk rijk te worden. Brigitte deed haar best om het oude moedertje te troosten en te helpen, maar haar pogingen vonden geen genade in de ogen van Holli.

Op een morgen had Holli wel 'n erg boze bui, zo erg, dat ze Brigitte wilde nalopen om te slaan. Maar daarbij struikelde ze over een dorpeltje, viel en bezeerde haar been zo erg, dat ze niet kon opstaan. Doch de kleine Brigitte wist er wel raad op en kreeg het moedertje in bed, verzorgde 't gewonde been en dekte haar lekker toe. En toen smolt de ijskorst om 't hart van moeder Holli en ze begon opeens evenveel van Brigitte te houden, als ze vroeger naar goud gesnakt had.

„Je mag hebben wat je wilt, kind," zei moeder Holli.

„Dan zou ik graag in het boekje lezen, dat ik in de sneeuw heb gevonden."

„Best," lachte Holli, „neem jij het maar mee naar je kamertje en ook potlood en naald als je wilt. Ik heb er niks aan."

En zo zat Brigitte voortaan in haar kamer te lezen. De ene geschiedenis na de andere. Totdat ze eindelijk aan de allerlaatste kwam. En aan het einde stond het volgende: als je deze verhalen overschrijft en iemand vindt om ze uit te geven, zal je schatten geld verdienen.

Brigitte dacht er niet lang over na. Ze nam het potlood en begon te schrijven. Maar wat een wonder. Het potlood vloog vanzelf over het papier en toen de eerste avond om was, had ze een verhaal overgeschreven, dat groot genoeg was om er een dik boek van te maken. En toen Brigitte voor het eerst naar de stad moest, zocht ze een drukker op om hem het verhaal te laten lezen. En de man was zo opgetogen, dat hij ronddanste van vreugde en Brigitte vooral op het hart drukte nog veel meer van die verhalen te schrijven en aan hem te geven in ruil voor grote sommen geld.

En nu begon er voor Brigitte een heerlijke tijd. Ze vertelde moeder Holli natuurlijk, wat er gebeurd was en Holli zei: „Probeer het nu ook maar eens met die naald, je kunt nooit weten."

Dat deed Brigitte. En de naald vloog over en door het linnen, dat het 'n lust was om er naar te kijken. De mooiste patroontjes werden te voorschijn getoverd, het heerlijkste kunstwerk ontstond in een handomdraai, zodra de naald maar even tussen Brigitte's vingers belandde. Maar het mooiste was nog, als Brigitte haar voortbrengselen naar de stad bracht. De grootste en voornaamste zaken probeerden elkaar te overtroeven en de loef af te steken, om het werk van Brigitte te bemachtigen. Binnen de kortst mogelijke tijd had Brigitte het — dank zij haar boekje, haar potlood en haar naald — klaargespeeld om zoveel schatten te verdienen, dat zij helemaal geen zorgen meer behoefde te hebben voor de toekomst.

En niet zij alleen, want Brigitte was een goed kind. Moeder Holli was sinds haar val zo veranderd en was zo lief voor Brigitte geworden, dat het meisje de onheuse behandeling van vroeger al lang was vergeten en dikwijls lachend zei: „Moeder Holli, binnenkort zullen we die gouddroom misschien in vervulling kunnen doen gaan."

En werkelijk, het gebeurde. Brigitte liet een groot en nieuw huis bouwen met een heerlijke tuin en landerijen rondom, en toen alles klaar was, liet zij haar ouders overkomen en haar vele broertjes en zusjes, die geen van allen iets wisten van het wonderlijke gebeuren.

Wat keken ze allemaal vreemd en verrast op. Maar de grootste verrassing beleefde eigenlijk moeder Holli. Het oude vrouwtje, dat dolveel van Brigitte was gaan houden, keek nu en dan toch een beetje schuw naar het meisje. Dat gebeurde telkens als Holli zich het verleden herinnerde, dat wil zeggen: de barse bevelen, het weinige eten en de stokslagen. Dan schaamde moeder Holli zich diep, maar dan sloeg Brigitte dubbel hartelijk haar armen rond de hals van het oudje en kuste de rimpelige wangen.

En zo troonde Holli op haar oude dag, rustig en tevreden, in 't nieuwe grote huis en luisterde naar 't blijde lachen van Brigitte en dacht er in stilte aan, dat vreugde, vrede en eendracht toch van heel wat meer waarde zijn dan al het goud, dat de hele wereld kan bevatten.

DAISY

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

De man die nooit afwaste

Er was eens een man, die helemaal alleen in een huisje aan de rand van de stad woonde. Hij had vrouw noch kinderen en dus kookte hij altijd zijn eigen potje. Hij hield zelf zijn huisje schoon en maakte zijn eigen bed op.

Op zekere avond kwam hij moe van het werken thuis. En omdat hij erg veel honger had gekregen, kookte hij een flinke portie eten. Het was erg lekker eten; de man hield er van lekkere dingen klaar te maken. Het smaakte hem opperbest en hij at alles op. Maar daarna was hij zo moe en loom, dat hij helemaal geen zin meer had om de vaten nog te wassen. Die paar dingen konden best tot morgen blijven staan, vond hij.

Maar de volgende avond kwam hij weer erg moegewerkt thuis en hij was nog veel hongeriger dan de dag te voren. Dus kookte hij een nóg grotere portie eten, die hij met smaak helemaal opat. Maar daarna voelde hij zich weer zo moe en loom, dat hij besloot, ook nu maar niet meer af te wassen. Morgen kwam er immers weer een dag .... En hij zette de vuile borden en schalen bij de andere op het aanrecht.

Zo begon de ellende. En het werd steeds erger. Want de dag dáárop had hij na het eten helemáál geen zin meer om die grote afwas te doen, die er nu al op het aanrecht stond. En daarom besloot hij dat vervelende karweitje nóg maar weer een dag uit te stellen ....

Het kwam er al gauw op neer, dat hij helemaal niet meer aan afwassen dacht. Het hele aanrecht stond nu vol met allerlei vuile schaaltjes en pannetjes en borden en kopjes, om van de vorken en messen en lepels nog maar niet eens te spreken!

Al spoedig was er geen plaats meer en kwam de tafel aan de beurt. Die stond ook al gauw helemaal vol, totdat de man niet eens meer kans zag gezellig aan tafel te zitten eten! Toen er ook op de tafel geen lege plek meer te bekennen viel, werden de vuile vaten op de planken van de kast gezet. En toen die allemaal vol waren, zette hij de vuile borden en schalen en pannen zo maar ergens neer, al naar het hem uitkwam. Op de grond kwamen de stapels vuile borden ook al gauw te staan. Het werd zelfs zo erg, dat hij zich in zijn eigen huisje niet eens meer behoorlijk roeren kon! Overal liep hij tegen de vuile vaten op!

Natuurlijk kwam er een dag, dat er geen enkel schoon bord meer te vinden was, waarvan hij kon eten. Maar de man had zo'n honger als hij 's avonds thuiskwam, dat hij wel wat anders vond. Achtereenvolgens kwamen nu allerlei lege potjes en bakjes en blikjes aan de beurt, tot zelfs de twee helften van zijn zeepdoos toe!

Maar ook daar moest vanzelfsprekend een einde aan komen. Er was niets, letterlijk niets meer, waar hij uit eten kon. De man wist zich geen raad. Hij voelde zich verschrikkelijk ongelukkig. Zijn hele huis stond vol vuile potjes en pannetjes en borden en schaaltjes en glazen en kopjes. Hij kon zijn wekker niet meer vinden, of zijn schone boorden of zijn sokken. Hij kon niet meer lekker slapen, want ook op zijn bed stonden de vuile vaten. Prettig zitten kon hij ook niet meer, want zijn stoelen waren bezet. O, wat moest hij toch doen? De vuile boel gaan afwassen? Hij kon er niet eens bijkomen; het hele aanrecht was bedolven onder de vaten!

Op een middag zat de man op de grond van zijn huisje over dit alles na te denken. Buiten stond de zon hoog aan de hemel te stralen, maar daar lette de man helemaal niet op.

Tot het, geheel onverwacht, begon te stortregenen!

De man schrok op uit zijn somber gepeins. Wacht eens, dat was een oplossing voor zijn moeilijkheden!

Hij ging naar buiten, vroeg aan een buurman een grote vrachtauto te leen en reed die tot vlak voor de deur van zijn huisje. Toen begon hij alles op te laden: de vuile borden en schalen en potten en pannen en vorken en messen en lepels, alle vuile vaten uit het hele huis kwamen in de grote laadbak van de vrachtwagen. Toen reed hij de auto helemaal naar buiten, zodat de regen vrij op dat alles neer kon plenzen!

En zie, de regen spoelde alles keurig voor hem schoon!

Toen hield het op met gieten en kwam de zon weer te voorschijn! Ze deed extra haar best en binnen een uur was alle vaatwerk netjes gedroogd!

Toen reed de man de vrachtauto terug naar zijn huisje. Daar ging hij alles weer afladen. Hij zette de borden en kopjes netjes in de kast waar ze hoorden, bracht de vazen en de bakjes en de bloempotten terug naar de kelder waar hij ze gevonden had, legde de zeepdoos op zijn plaats.

Daarna was hij zo moe, maar ook zo opgelucht en voldaan, dat hij het vaste voornemen maakte, voortaan iedere avond direct na het eten de vaten te wassen en nooit meer iets te laten staan!

Van die dag af voelde hij zich weer een gelukkig man!

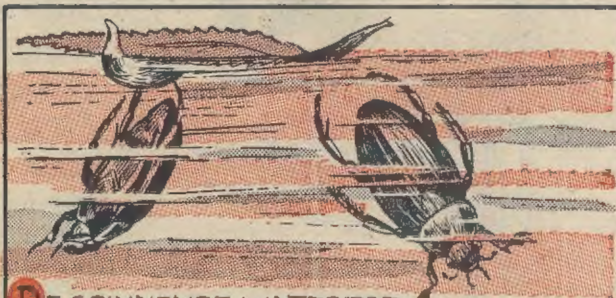
ONZE WONDERE WERELD

OVER TORREN EN KEVERS

ALGEHELE GEDAANTEVERWISSELING: EITJE – LARVE – POP – KEVER.

HET VLIEGEND HERT ONTLEENT ZIJN NAAM AAN DE GROTE BOVENKAKEN. HIJ ZIET ER GEVAARLIJK UIT, MAAR VOEDT ZICH MET VOCHT UIT DE SCHORS VAN DE BOMEN EN LIKT DAT OP MET ZIJN PENSEELVORMIGE ONDERLIP. HIJ ZIT HET LIEFST BIJ EIKEBOMEN, VOORAL IN NOORD-BRABANT EN OP DE VELUWE.

DE SPINNENDE WATERTOR IS, ZOALS DE NAAM AL LAAT VERMOEDEN, EEN WATERKEVER. HIJ IS SCHITTEREND ZWART VAN KLEUR EN LEGT EITJES IN EEN ZELFGEMAAKT ZAKJE MET EEN TORENTJE ER OP VOOR LUCHTVERVERSING. HIJ HOORT NIET IN HET AQUARIUM THUIS.

BONTTORRETJES HEBBEN OP HET VOORHOOFD EEN ENKELVOUDIG OOG. ZE ZIJN BIJNA GEHEEL ZWART EN HEBBEN EEN HELDERWIT VLEKJE OP ELK DEKSCHILDJE. DE LARVEN ZIJN SCHADELIJK VOOR ALLE PELSWERKEN.

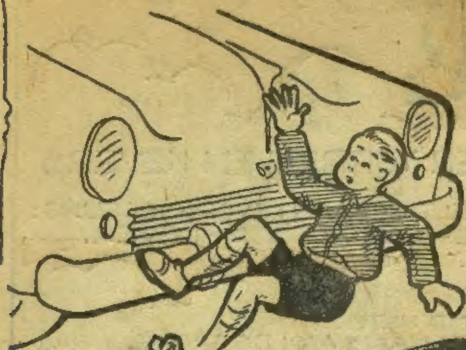
DE DOODGRAVER HIERVAN BESTAAN VELE SOORTEN, TE HERKENNEN AAN DE DEKSCHILDEN OF DWARSBANDEN (SOMS ROOD). ZE BEGRAVEN DODE VOGELTJES EN VELDMUIZEN, GAAN ER GEZELLIG IN WONEN EN LATEN ER HUN NAKOMELINGSCHAP WELVERZORGD IN ACHTER. NEEM EEN DOODGRAVER TUSSEN DUIM EN WIJSVINGER, DAN BRENGT HIJ KLANKEN VOORT.

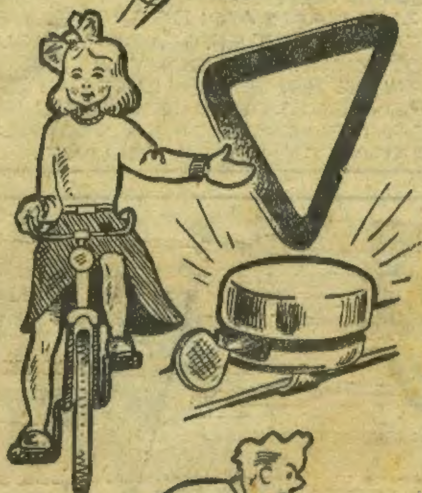

DE BLOEMKEVER IS MEESTAL MAAR 3 MM. GROOT EN IS OP BLOEMEN TE VINDEN. DE LARVEN HEBBEN DUNNE, ROODBRUINE HAARTJES, ZIJN GEVAARLIJK VOOR INSECTENVERZAMELINGEN EN ZIJN BEDEKT MET EEN HELEBOEL HAKEN EN PUNTIGE BORSTELTJES.

Vergeet het niet!

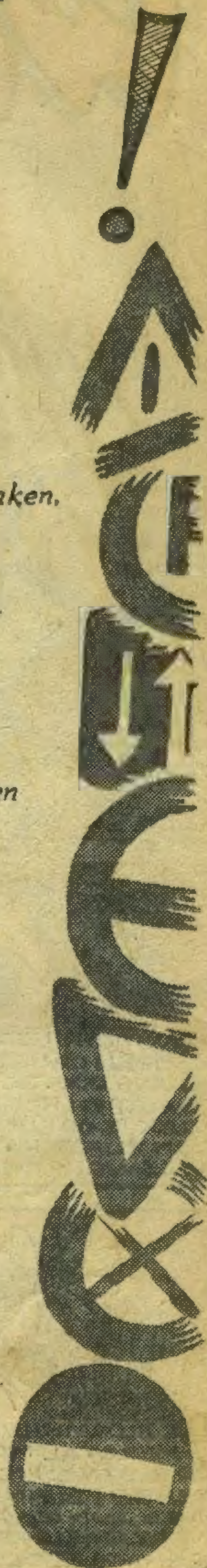

Wie te voet gaat: op het voetpad;
Dat is logisch, naar ik gis;
Wil je oversteken, doe dat
Als de weg er vrij voor is;
Steek recht over, kameraden,
Daar doe je het beste aan,
't Is hier, als met alle daden,
Zaak om recht door zee te gaan
Fietsers: eis is, rechts te rijden,
Ook al is de weg niet druk,
Want je went aan het vermijden
Van een botsingsongeluk.
Als je 'n bocht naar rechts moet maken,
Neem die bocht dan altijd klein,
Maar je moet er goed voor waken:
Naar links moet ze groot juist zijn.
Denk er om, links in te halen
En wie naar beleefdheid streeft,
Geeft dan een paar belsignalen
Waarna men je ruimte geeft;
Voorts is 't zaak heel kalm te rijden
Want „al rijd je nog zo snel,"
Luidt de spreuk van deze tijden,
„De politie wint het wel."
Houd je heel stipt aan de borden
Die jullie wel alle kent;
Jullie snapt toch wel: die worden
Niet als sieraad aangewend!
Bij verandering van richting
Wijs je die bijtijds goed aan;
Zorg ook voor je lampverlichting,
Of het komt je duur te staan.
Let vooral goed op de wenken
Van de handhavers der wet
En ga dan vooral niet denken,
Dat ze seinen voor de pret.
Wees op straat zelf je behoeder
En denk daaraan daag'lijks weer,
Dat voorzichtigheid de moeder
Is van.... 't hedendaags verkeer.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

DRIEKONINGEN

„Ik heb gisteravond de boon getroffen in de koek, jô," zei Harry tegen Henk, toen ze samen naar school liepen, „en ik was dus de koning."

„Nu, dat komt dan goed uit," lachte zijn vriend. „De meester heeft ons immers gezegd, dat Harry „koning van het huis" betekent, net als Henk trouwens. De boon van de Driekoningenkoek is bij jullie dus precies daar gekomen, waar ze hoorde."

Zoals in vele gezinnen nog gebeurt, had de moeder van Harry op Driekoningendag, 6 Januari, 'n grote koek gebakken en in het deeg een boon verborgen. Wie bij de verdeling van de koek de boon kreeg, was die avond koning of koningin.

Meester vertelde in de klas van de vele volksgebruiken, die, vooral in vroegere eeuwen, met het Driekoningenfeest gepaard gingen en dan vroeg hij, of iemand ook wist, hoe de drie koningen eigenlijk heetten.

Geen enkele vinger ging de hoogte in; niemand van de kinderen wist het dus en meester zei: „Ik weet het ook niet, hoor en eigenlijk weet niemand het. Maar de legende heeft aan de drie koningen de namen Caspar, Melchior en Balthasar gegeven. Van die namen komt in ons land alleen de eerste, Caspar, met de afkorting Cas, nog wel voor; ook de namen Kasper en Jasper worden wel gebruikt. Jaspers is een algemeen bekende familienaam, die niets anders wil zeggen dan: zoon van Jasper. De betekenis van Caspar is: burgvoogd. Melchior betekent: koning van het licht en Balthasar: Baäl bescherme zijn leven. Baäl was een der goden van de oude Phoeniciërs; onder de naam Bel werd hij ook in Babylon vereerd.

Waarschijnlijk hebben jullie wel eens afbeeldingen van de drie koningen gezien, want de grootste schilders hebben zich beziggehouden met het onderwerp van de drie wijzen uit het oosten — door de volksmond al spoedig koningen genoemd — die door een ster naar Jeruzalem werden geleid en vandaar naar de stal van Bethlehem. Als jullie later in musea komt, kun je de prachtigste schilderwerken bewonderen, welke aan de aanbidding door de drie koningen gewijd zijn.

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

JAN PIKKEVÉ

Toen wij in het jaar 1702 in oorlog waren met Lodewijk XIV van Frankrijk, probeerden de Fransen door een nachtelijke aanval het versterkte plaatsje Axel door verrassing te overrompelen. Ze dachten 'n gunstige gelegenheid te hebben, omdat de schorren nog droog lagen en het, zo meenden ze, nog wel een poosje zou duren, voordat de vloed kwam opzetten. Bij de verovering van het fort Sint Andries hadden zij een arme arbeider uit Axel gevangen genomen, een zekere Jan Pikkevé, en onder de zwaarste bedreigingen dwongen zij hem tot gids te dienen.

Jan Pikkevé ging met de Fransen op weg en toen zij de vesting begonnen te naderen, hoorden zij plots 'n klok slaan: één slag. De toren van Axel had de gewoonte, om de halve uren maar met één slag aan te kondigen, en de Franse bevelhebber van de troep vroeg aan Jan Pikkevé, hoe laat 't was. Jan wist heel goed, dat het één uur was, maar zonder een spier te vertrekken zei hij: „Half twee." De Franse commandant schrok, want hij wist, dat de vloed om half twee kwam opzetten, en dat deze niet veel tijd nodig had om de schorren en slikken te veranderen in een bruisende zee. Hij gaf zijn mannen onmiddellijk bevel rechtsomkeert te maken, en toen er 'n zwaar onweer dreigde, maakten de Fransen nog meer haast om heelhuids weg te komen.

De volgende dag ging Pikkevé de commandant van Axel waarschuwen, en die kon de nodige maatregelen treffen om aan elke verdere verrassing 't hoofd te bieden. Maar voor de Fransen was, dank zij de koelbloedigheid en vaderlandsliefde van Pikkevé, de kans verkeken.

VONKJE

1 Jantha en Lola gingen de danszaal binnen en keken Nannie ernstig aan. Zij en Vonkje hadden alles gedaan om het nieuwe meisje op dreef te helpen en nu droeg ze Vonkje's schoenen! Had zij ze gestolen?

2 Nannie stond met een mond vol tanden. Maar toen kwam Vonkje binnen en zei lachend: „Wat kijken jullie allemaal beteuterd. 't Is in orde met die schoentjes, hoor Lola. Ik heb ze Nannie gegeven, want ik had al een paar!"

3 Jantha en Lola wisten niet wat ze hoorden! Hoe kon Vonkje zulke prachtige schoentjes weggeven? Maar deze zei: „Ik wil Nannie dansen leren!" En Nannie verklaarde, heel gelukkig: „En ik zal een goede leerling zijn, Vonkje!"

4 Vonkje's cadeau scheen van Nannie een ander meisje gemaakt te hebben. Eerst wilde ze niets van dansen weten en nu zwierde ze rond als een sprookjesprinses. Vonkje en haar vriendinnetjes keken enthousiast toe.

5 „Bravo!" riep Vonkje, terwijl ze in haar handen klapte. „Je zult het uitstekend leren, als je je best doet, Nannie!" „Ik wil het erg graag leren!" antwoordde Nannie, terwijl ze samen de kamer verlieten. „Het lijkt me erg prettig!"

6 Vonkje en Nannie hadden het samen zo druk, dat ze Jantha en Lola helemaal vergaten. „Ik begrijp Vonkje niet," klaagde Lola. „Nannie is toch pas hier!" „Misschien heeft ze ons niet meer nodig," zei Jantha bedroefd.

de vrolijke Vrijbuiter

7 De hele dag was Vonkje doende om Nannie te leren, hoe ze op haar tenen moest staan, en eerst toen het theetijd was, kwam ze weer bij haar vriendinnen. „Hier ben ik weer, lui!" zei ze. Maar dezen keerden haar de rug toe.

8 Arm in arm wandelden ze over de speelplaats of ze geen Vonkje kenden. Vonkje keek hen verbluft na. „Jantha! Lola!" riep ze. „Wat is er? Wat heb ik misdaan?" Maar ze kreeg geen antwoord.

9 Treurig liep Vonkje terug naar school. Het huilen stond haar nader dan het lachen. Maar ze wist zich in te houden tot ze op de slaapzaal kwam. Toen begon ze te snikken en zo vond Nannie haar een poosje later.

10 „Wat is er gebeurd, Vonkje?" vroeg ze. „Kan ik wat voor je doen?" „Ik.... ik denk het niet," snikte Vonkje. „Jantha en Lola zijn boos op me. Ze hebben me niet meer nodig!" „O, dan zijn ze jaloers op mij!" zei Nannie verdrietig.

11 Ze liep de slaapzaal over en pakte haar koffertje onder haar bed vandaan. „Nannie! Wat ga je doen?" vroeg Vonkje ontsteld. „Ik ga naar huis, Vonkje!" zuchtte Nannie. „'t Is veel beter voor jullie, dat ik maar weer wegga!"

12 Nauwelijks wetend wat te doen, liep Vonkje haar achterna. „Blijf hier, Nannie!" riep ze. Maar Nannie schudde haar hoofd. „Nee," zei ze; „ik ga weg! Ik bezorg alleen maar last. Zonder mij zijn jullie veel gelukkiger."

WAT WORDT ER GESPEELD ?

MANESCHIJN-KRIJGERTJE

Spelregels.

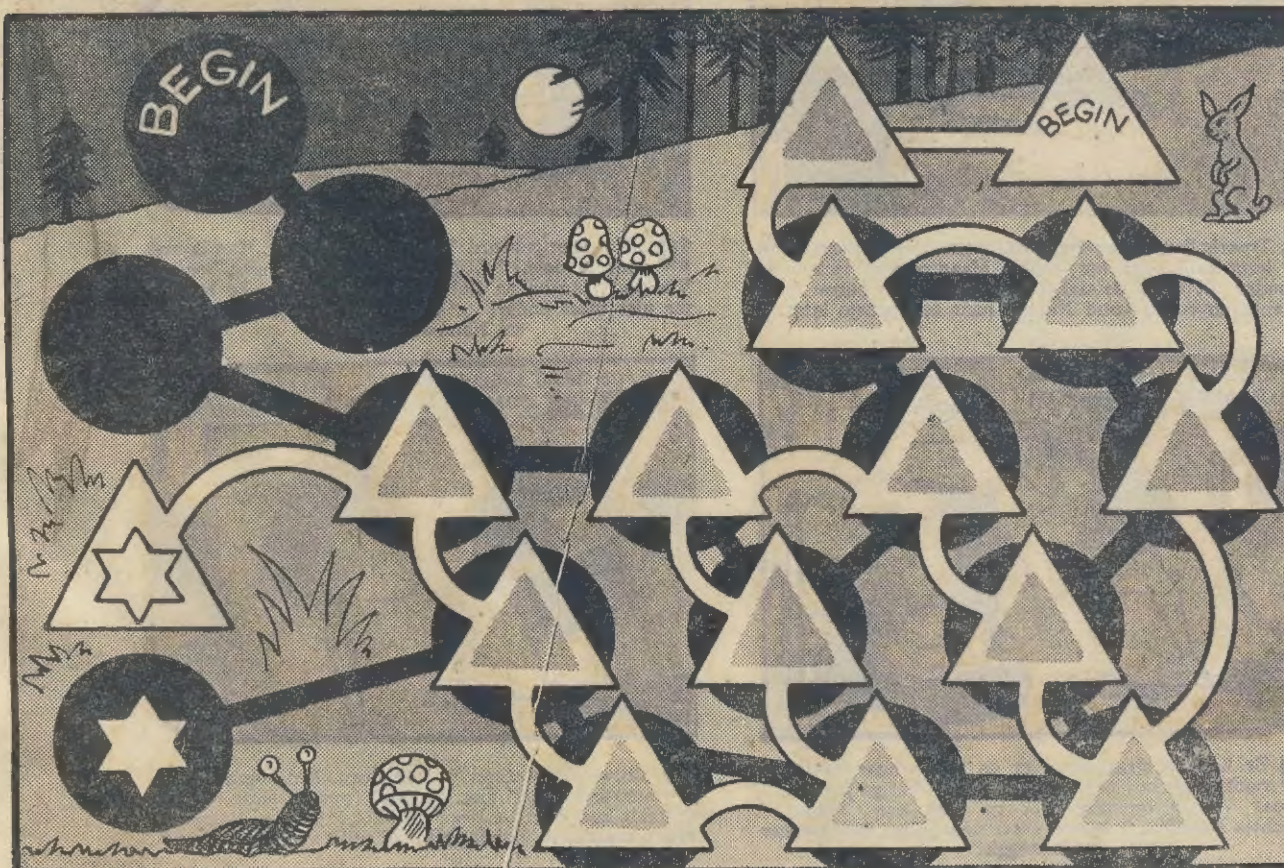
Daar dit spel slechts met zijn tweeën kan gespeeld worden, begint men er om te loten, wie elfje zal zijn en wie kabouter. Dan loten, wie het eerst het tolletje mag draaien. (Dat zeskantige tolletje maak je van stevig karton en je prikt een pennetje in het midden. Ook de driehoeken met kabouters en de cirkels met elfjes op karton overbrengen.)

Wie elfje is, plaatst een rondje op het zwarte cirkeltje links boven, waar „begin" staat. Wie kabouter is, plaatst zijn driehoekje rechts boven, waar ook „begin" staat.

Wie moet beginnen, laat het tolletje draaien, maar mag eerst een vak vooruit gaan, nadat het tolletje precies op de kant rust, waarop „begin" staat. Nadien mag men zetten zoals het tolletje aangeeft. Het cijfer 2, 3 of 4 betekent dus twee, drie of vier vakjes vooruit. Halt betekent een beurt overslaan. Achteruit: een vakje terug. Komt men terecht op een vakje, waarop al een rondje of driehoekje ligt, dan wordt dit uit het spel genomen en moet de bezitter weer op „begin" gaan staan met een ander rondje of driehoekje.

Het doel van het spel is nu te zien, wie van beiden het grootste aantal rondjes of driehoeken naar de witte ster kan brengen, links onderaan. Het doel van het elfje is natuurlijk de cirkel met de witte ster, het doel van het kaboutertje de driehoek met de witte ster.

Natuurlijk moet men bij 't schuiven de donkere strepen volgen tussen de cirkels (voor de elfjes) of de witte banen tussen de driehoeken voor de kabouters.

MIRZAM, DE TANDENDOKTER

Sprookje door J. Toebosch

In een dorp in 't oosten woonde een jonge kleermaker, Mirzam geheten, die door van de morgen tot de avond te werken juist genoeg verdiende om rond te komen. Op een namiddag zat hij in zijn kamertje en was niet erg in zijn schik. Geen wonder, hij had al een paar dagen kiespijn en alle middeltjes, die hij had beproefd, hadden niets geholpen.

Daar kwam een klein oud mannetje binnen, dat er zeer armoedig uitzag.

„Vriend," zei hij, „ik heb zoëven mijn mantel gescheurd. Wilt ge zo goed zijn, hem wat op te knappen? Maar ik heb geen geld om je te betalen."

„Geef maar eens hier," zei Mirzam. Hij nam de mantel en ging dadelijk aan 't werk. In ongeveer een kwartier was hij klaar.

„Hartelijk dank," zei 't mannetje. „En nu zal ik ook wat voor je doen. Ik zie, dat je erge kiespijn hebt. Daar zal ik je eens gauw van genezen. Doe de mond maar eens open."

Mirzam deed 't. 't Mannetje pakte nu met duim en wijsvinger de zere kies en trok hem zonder de minste moeite er uit.

„Dat heb je knap gedaan," zei Mirzam. „Ik wou, dat ik dat kunstje ook kende."

„Ik zal 't je leren. Luister maar even. Ge zegt zachtjes: „Extraradentia!" raakt dan de kies even aan en al zit hij zo vast als een muur, hij gaat er onmiddellijk zonder pijn uit. Onthoud nu goed dat woord: „Extraradentia" en je fortuin is gemaakt. Maar nu nog iets. Blijf altijd nederig en goed voor de armen. Anders zou de toverspreuk wel eens haar kracht kunnen verliezen."

Toen Mirzam de volgende morgen opstond, was zijn besluit genomen: hij zou naar de grote stad Bagdad gaan en daar zijn geluk zoeken.

Tegen de avond bereikte hij een herberg, waar hij besloot te overnachten. Hij ging binnen en vond daar een reiziger, die er als een rijk koopman uitzag. De man hield de hand tegen zijn wang, die erg gezwollen was en kreunde van pijn.

„Ik geloof, dat mijnheer kiespijn heeft," zei Mirzam beleefd. „Mag ik eens zien? Ik heb wel een beetje verstand van zere kiezen en kan u misschien helpen."

Ofschoon de koopman niet veel vertrouwen in de kunst van die vreemde jongen scheen te stellen, opende hij toch de mond. Een van zijn kiezen zag er lelijk uit. Er was een groot gat in, de kroon was bijna geheel weg en 't tandvlees was ontstoken.... „Extraradentia," mompelde Mirza.... „Hier is hij al!" en hij liet zijn patiënt een kies zien, die drie heel lange wortels had.

De koopman wist niet, wat hem overkomen was! „Dat is een kanjer," zei hij, terwijl hij de kies bekeek. „Ik ben blij, dat ik hem kwijt ben. En ik heb helemaal geen pijn meer. Je bent een baas, hoor! Geen tweede, die je dat nadoet." En hij gaf Mirzam een goudstuk, voor de arme kleermaker een schat.

De volgende morgen zette Mirzam zijn reis voort en kwam enkele dagen later te Bagdad aan. In een geringe buurt huurde hij een kamertje en hing op de deur een bordje met 't opschrift:

MIRZAM
TANDENDOKTER

In 't eerst had hij 't vrij armoedig, want zijn klanten waren allemaal mensen, die niet veel konden betalen. Maar al gauw kwamen meer welgestelden en daar hij zeer spaarzaam was, kon hij na enige tijd een flink huis huren en een bediende nemen om de bezoekers te ontvangen. Met de dag nam nu zijn praktijk toe. Van alle kanten, ook van ver buiten de stad, kwamen de mensen en allen werden geholpen. Mirzam behoefde slechts zijn toverwoord uit te spreken en.... de kies ging er uit, zonder dat de patiënt er iets van voelde en tegelijk was alle pijn verdwenen.

Mirzam verdiende nu veel geld. Hij was een deftig heer geworden en stond om zijn kunde hoog aangeschreven. Maar nu werd hij trots en hebzuchtig en zag minachtend op geringe mensen neer.

Op zekere dag kwam een armoedig gekleed man zijn spreekkamer binnen. Hij had een doek om zijn gezicht en kermde van pijn.

„Heer dokter," zei hij, „wilt ge zo goed zijn, mij een kies te trekken?"

„Kun je betalen?" vroeg Mirzam.

„Neen, heer, ik heb geen penning. Maar ik bid u, help me, want ik verga van pijn. Toe, edele heer, ik zal u altijd dankbaar zijn."

„Houd op met die praatjes en maak dat je weg komt," zei Mirzam. „Denk je, dat ik zin heb, voor niets te werken?"

Zonder verder een woord te zeggen, ging de arme man heen. Nog geen vijf minuten was hij vertrokken, toen een rijk gekleed heer binnenkwam. Mirzam ontving hem met een diepe buiging, verzocht hem plaats te nemen en vroeg daarna, of hij hem van dienst kon zijn.

De heer zei, dat hij hevige kiespijn had. Mirzam keek met een gewichtig gezicht naar de kies. „Ik zal hem even trekken, mijnheer," zei hij. „'t Is maar een ogenblik." Hij raakte de kies aan.... „Extraradentia...." Maar wat was dat....? De kies bleef onbeweeglijk zitten....

Dat was hem nog nooit gebeurd. Hij zou 't nog eens proberen.... „Extraradentia...." De kies kwam niet.... Nog eens „Extraradentia...." De kies bleef waar hij was....

„Ik kan u tot mijn spijt nu niet helpen," zei Mirzam. „De kies moet eerst nog een dag blijven zitten. Wilt u morgen terugkomen?"

De bezoeker, die dikwijls had horen zeggen, dat Mirzam zijn patiënten altijd dadelijk hielp, keek wel wat vreemd op. Maar hij vond het toch goed dat hij terug moest komen en vertrok.

Terwijl Mirzam nog over 't vreemde geval nadacht, kwam een nieuwe patiënt. Zou 't nu beter gaan....? Maar ook nu bleef 't toverwoord zonder uitwerking en moest hij de bezoeker met 't zelfde verzoek als de vorige wegzenden.

Bij de volgende patient alweer 't zelfde. Hij begreep er niets van.... Maar zo kon hij toch niet doorgaan.... Hij zei dus tegen zijn bediende: „Sali, ik ben niet best in orde. Zeg tegen de mensen, die nog komen, dat ik vandaag niet te spreken ben."

Mirzam voelde zich niet op zijn gemak. Hij dacht aan de waarschuwing van de tovenaar. Maar toen trachtte hij zich moed in te spreken. „Och wat," zei hij „morgen zal 't wel weer goed gaan."

Maar de volgende dag ging 't niet beter. Of hij al zei: „Extraradentia!" hij kon daarmee geen enkele kies trekken. De mensen moesten allen ongeholpen heengaan. Niemand begreep er wat van. Zo iets was bij dokter Mirzam immers nog nooit gebeurd.... En de volgende dagen was 't 't zelfde, Je begrijpt, dat er druk over gepraat werd. Binnen veertien dagen was in heel Bagdad bekend, dat Mirzam de mensen niet meer helpen kon. En sommige geneesheren zeiden, dat nu bleek, dat hij slechts een bedrieger en kwakzalver was.

Voor Mirzam werd 't een treurige tijd. Gelukkig had hij vroeger zoveel overgelegd, dat hij voorlopig geen gebrek behoefde te lijden. Maar hij durfde bijna niet meer op de straat komen, zó schaamde hij zich. Maar nu zag hij ook in, dat hij verkeerd had gedaan en hij had er spijt van.

Een paar maanden waren verlopen. Niemand sprak meer over de beroemde dokter Mirzam. Op een avond kwam hij door een stille straat, toen hij een kleine huilende jongen zag. „Scheelt er wat aan, ventje?" vroeg hij.

„Och, mijnheer," was 't antwoord, „ik heb zo'n honger. Vader is ziek en we hebben geen brood in huis."

Mirzam had medelijden en liet zich door de jongen naar diens woning brengen. Hij kwam nu in een armoedig vertrek, waar op een ellendig bed een zieke man lag, terwijl een vrouw en vier kinderen zaten te schreien. Maar wie beschrijft Mirzam's verrassing, toen hij zag, dat de zieke dezelfde man was, die hij kort te voren zo onbarmhartig afgewezen had.

„Beste man," zei hij, „ik vraag u vergiffenis voor mijn hardheid. Hier is geld om een dokter te halen en eten te kopen. Ik heb nu niet meer bij me, maar morgen kom ik terug."

De zieke dankte en vertelde nu, dat kort na zijn bezoek bij Mirzam een oud mannetje in zijn huis gekomen was, die hem zonder pijn de kies getrokken en een geldstuk gegeven had. Volgens de beschrijving, die hij van 't mannetje gaf, kon 't niemand anders zijn geweest dan de tovenaar.

Blij over zijn goede daad ging Mirzam naar huis. De volgende morgen zat hij in zijn spreekkamer. Daar kwam een heer binnen en vroeg, of de dokter hem een kies wilde trekken.

„Mag ik eens zien?" zei Mirzam. Zijn hand beefde, toen hij de kies aanraakte. Zou 't nu lukken.....? „Extraradentia!...." En.... wat een geluk..... de kies was er uit, zonder de minste pijn....! Het toverwoord had weer zijn kracht. Dat was 't loon voor zijn goede daad van gisteren!

Of Mirzam blij was! Hij begon nu weer zijn praktijk. Wel had hij in 't eerst nog niet veel te doen, maar na verloop van enige maanden had hij 't drukker dan vroeger in zijn beste tijd. Hij werd een rijk en algemeen geacht man. En hij bleef altijd een vriend van de armen. De man, tegen wie hij eens zo onvriendelijk was geweest, hielp hij aan een goede betrekking, die hem een ruim bestaan opleverde.

LEERRIJKE LESSEN

De ezel en de ever

Ook een ezel heeft wel eens een dag, waarop hij minder goed gestemd is. Zo'n ezel, die het leven nogal triest vond, en dus min of meer bedrukt over de weg tippelde, ontmoette eens een ever, en van louter balorigheid begon hij hem uit te „ia-en".

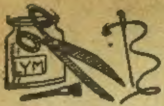
Dat was niet netjes van de ezel, en de ever dacht er ook zo over, want hij liet grommend zijn scherpe tanden zien.

Maar toen de ever de ezel eens goed had aangekeken, liet hij zijn bovenlip zakken en klapte zijn tanden weer opeen, terwijl hij op de speciale manier, waarop evers dat doen, zachtjes stond te grinniken.

Och, dacht de ever, wat zal ik me nijdig maken. Die arme kerel weet niet beter, want hij is ten slotte toch maar een ezel. Met een paar flinke knauwen zou ik hem wel de les kunnen lezen, maar waarom zou ik mijn krachten verspillen aan een ezel. Ik heb wel wat beters te doen.

En de ever liep rustig verder, terwijl grauwtje niet eens besefte, dat het alleen te danken was aan zijn ezelachtige natuur, dat hij er heelhuids afkwam.

Waaruit we leren, dat we, als ons 'n onrecht of belediging wordt aangedaan, eerst maar eens moeten nagaan, wie de belediger is. Dan zullen we heel vaak merken, dat hij of zij, die ons krenkt, niet beter weet of niet beter kan, en daarom eigenlijk zelfs te beklagen is.

De kleine knutselaar

EEN HOBBELPAARDJE

VOOR DE KLEINTJES

Teken eerst op stevig karton de ezel van fig. 1 over, en kleur deze dan naar smaak.

Knip uit hetzelfde karton twee flinke repen in de vorm, die aangegeven is in fig. 2. Dan nog twee stukjes karton in de vorm van fig. 3. In elkaar schuiven zoals fig. 4 aanduidt. De stippellijntjes geven aan, waar je even een knip moet geven met de schaar. Jullie ezel zet je dan vast met de hoeven in de spleet a, en spleet b dient voor de beide stukken van fig. 2. En dan maar schommelen en rennen.

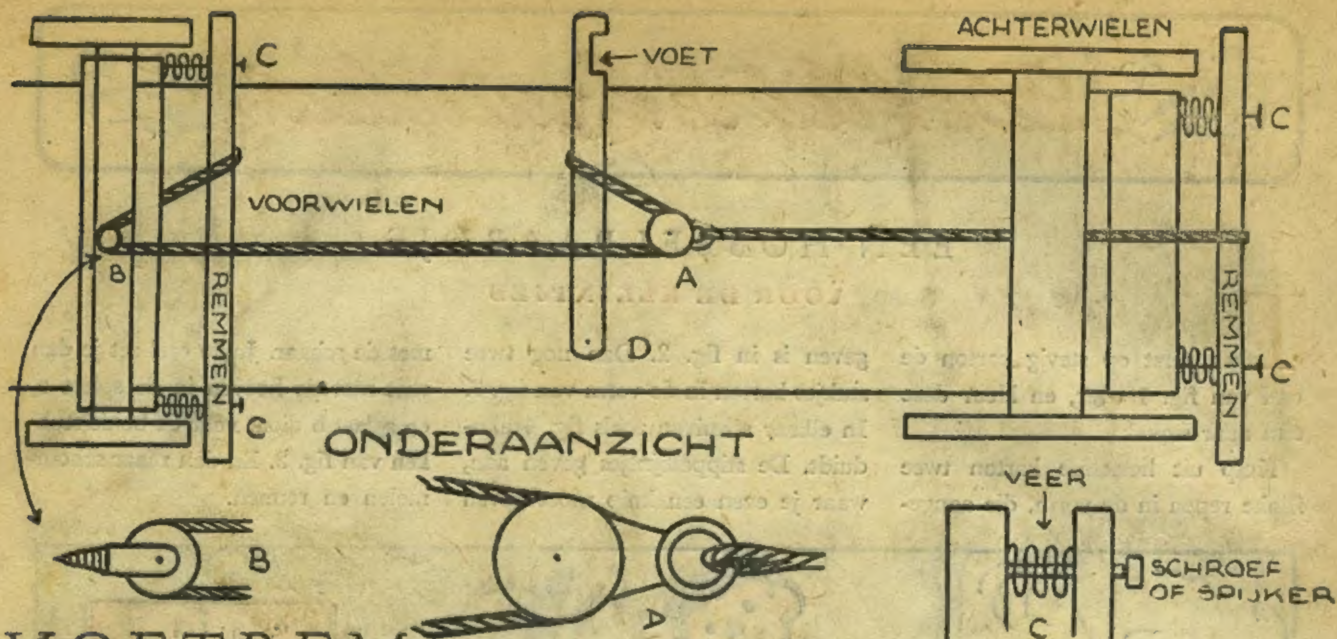
HOE TEKEN IK EEN INDIAAN?

VOETREM

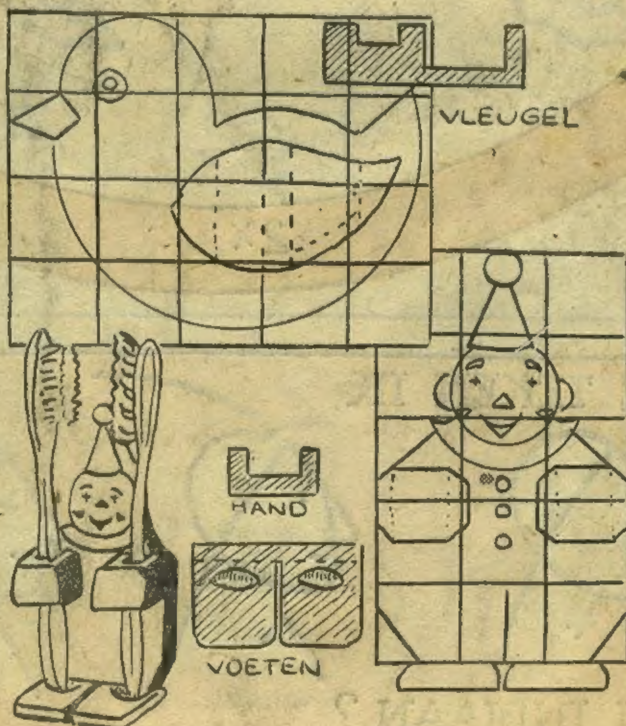
VOOR ZEEPKISTJES

Deze bestaat uit twee stevige balkjes, die of met een stevige spijker of met een flinke schroef aan de dwarsbalken voor en achter worden bevestigd. Vlak voor de plaats, waar de stuurzetel komt, bevindt zich de plank (met inkeping), die losjes om het punt D heen en weer kan bewegen en waaraan het touw, dat beide remmen bedient, is bevestigd. De tekening geeft duidelijk te zien, hoe het touw moet lopen om beide remmen te kunnen bedienen. Je hebt er dus ook voor nodig twee stevige veren, die in elk geval sterk genoeg zijn om de beide remmen terug te duwen, als ze buiten gebruik blijven, zodat ze niet hinderlijk tegen de wielen komen te schuren. Die veren zitten los tussen de remplankjes en de achterbalk en voorbalk van het kistje. Losjes, in die zin dan, dat ze op hun plaats worden gehouden door de spijker of de schroef C, die dwars door de rem heengaan. Wie geen kans ziet om aan een katrol A te komen, kan ook volstaan met een stevige ring, die dan zowel het touw voor de voorrem als dat van de achterrem kan houden. Het voetplankje met de inkeping moet het touw in normale stand (remmen dus buiten gebruik) heel even gespannen houden. Verder is op de afbeelding duidelijk genoeg te zien, wat er wordt bedoeld. Zorg er echter voor, dat het voetplankje gemakkelijk en losjes om het steunpunt D beweegt.

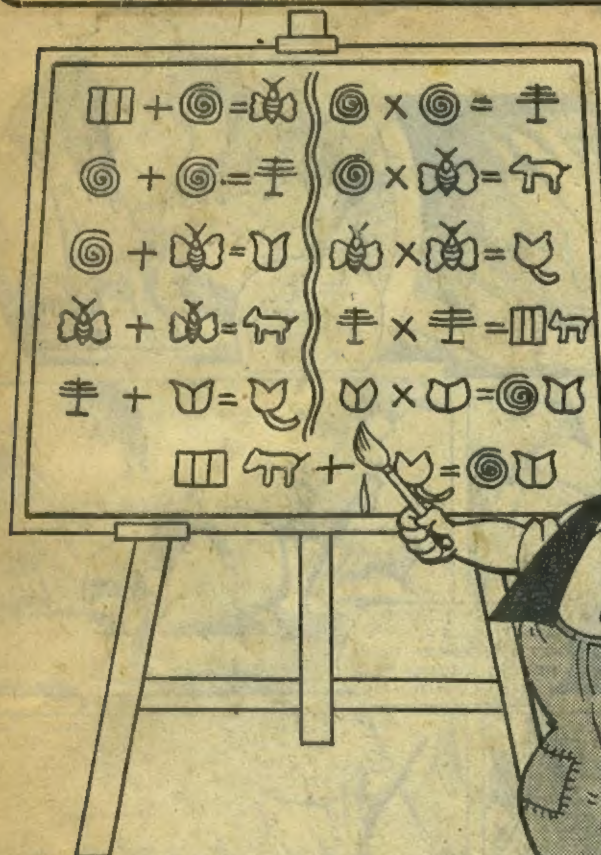
TANDENBORSTELHOUDERS

Dit vogeltje stopt niet alleen een tandenborsteltje maar tevens een tube tandpasta onder zijn vleugeltje, terwijl de leuke clown twee tandenborstels in zijn handen houdt en de tube tandpasta op zijn voetjes draagt. Beide figuurtjes zijn van triplex of multiplex te maken. Het vleugeltje wordt uitgezaagd volgens gearceerd model (rechts boven) voordat het op zijn plaats wordt gelijmd. De voeten van de clown worden uit één stuk gezaagd, terwijl in het boveneind ovaalvormige inkepingen worden gemaakt voor de handvatten van de tandenborstels.

Vervolgens kleuren naar smaak.

Een bladzij PUZZLES

JANUS REKENT BEST

Toen Janus eens druk bezig was, de deuren en ramen van de school op te schilderen, wilde hij een grapje uithalen met de kinderen, en hij tekende op het grote bord de zonderlinge sommetjes, die we hier weergeven. Links een aantal optellingen en rechts enige vermenigvuldigingen.

Hij was er net mee klaar, toen de meester binnenkwam, het bord bekeek en eerst even zijn wijs voorhoofd fronste. Maar toen begon hij te lachen en knikte goedkeurend, want hij zag tot zijn verwondering, dat Janus toch goed kon rekenen en dat alles klopte als een bus.

Was dat zo?

Vervang de tekens dan maar door de juiste cijfers.

Moeilijk? Welnee, alleen een klein tikje nadenken.

Kijk naar de tweede optelling links en naar de eerste vermenigvuldiging rechts boven. Wat zie je? Dat de uitkomst van de optelling en van die vermenigvuldiging precies dezelfde is.

Wie weet nog, welk getal opgeteld met zichzelf of vermenigvuldigd met zichzelf, toch dezelfde uitkomst geeft? Het kan geen 3 zijn, niet? Want 3 + 3 = 6 en 3 × 3 = 9. Wat dan wel?

Let er goed op: voor dezelfde cijfers staan steeds dezelfde tekens.

OPLOSSINGEN van de puzzles uit ons vorig nummer

Spreekwoordenrebus:

ALS DE JAGER BLAAST,
IS ER WILD OP HET SPOOR

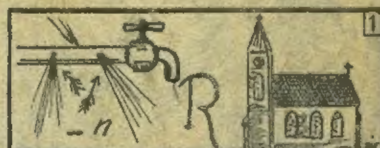
Er zijn voor dit gezegde nog andere spreekwoorden met dezelfde betekenis, zoals: er wordt geen koe bont genoemd of er is een vlekje aan, en geen rook zonder vuur. Ze betekenen allemaal: als er van iemand kwaad verteld wordt, dan kan het misschien wel overdreven zijn, maar in de regel is er toch wel iets van waar.

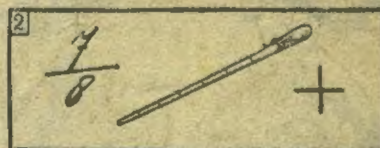
Samenstelling monsterpuzzle:

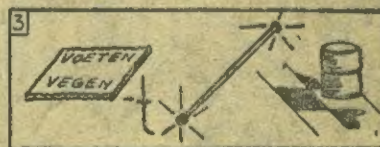
Kop zebra, nek giraffe, lijf struisvogel, poten olifant en de staart van een kangoeroe.

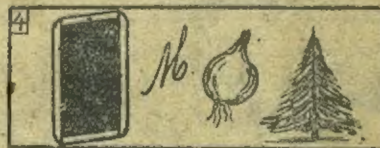
AARDRIJKSKUNDEPUZZLE

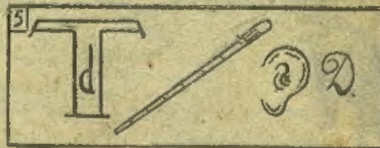
Welke zes plaatsen worden hier afgebeeld?

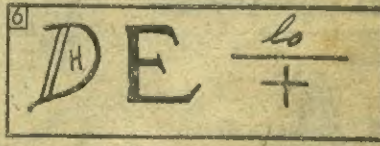

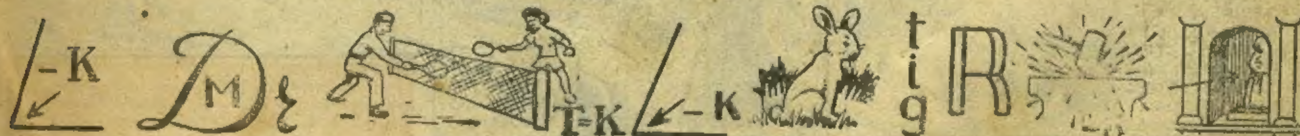

SPREEKWOORDENREBUS

PIER PANIEK en HET ZUSJE VAN SJORS, SUZIE REBEL

